

MATCHON INFORMATION CENTER		Subject Heading :	
Source :	มติชน		
Date :	26 ก.ค. 2555	Page :	25
		No :	55371733

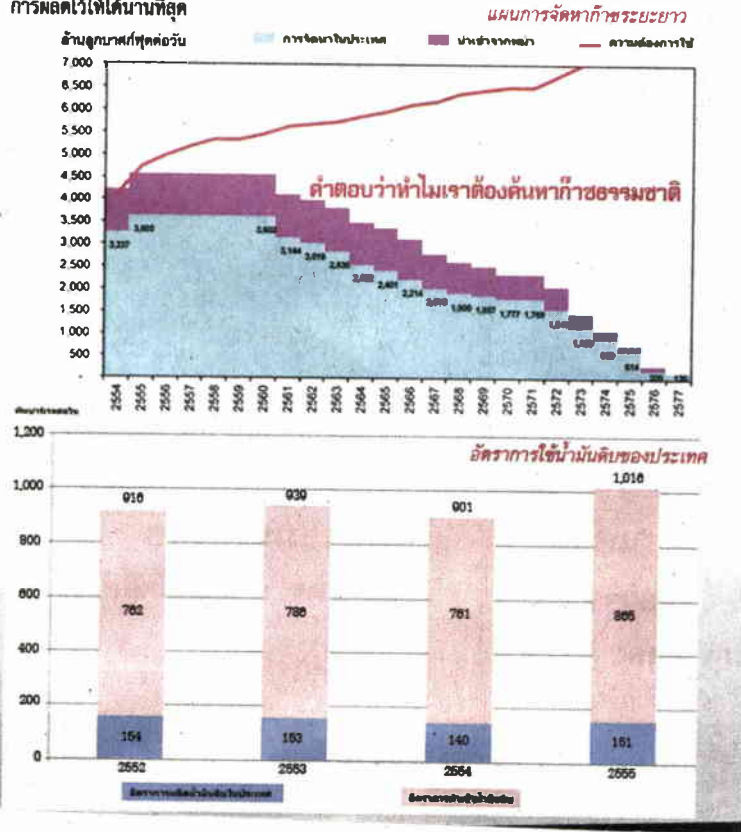
ข้อเท็จจริง

เกี่ยวกับรายได้ที่ประเทศได้รับจากการประกอบกิจการปิโตรเลียม

ตามที่ได้มีการนำเสนอข่าวสารเกี่ยวกับรายได้ของรัฐและผลประโยชน์ที่ประเทศได้รับจากการผลิตปิโตรเลียมของไทยมีจำนวนต่ำกว่าที่ควรโดยระบุว่าประเทศไทยได้รับผลประโยชน์เพียงร้อยละ 29.87 นั้น *จ.บ.*

เพื่อให้เกิดความรู้และเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการบริหารจัดการระบบสัมปทานปิโตรเลียมตามกฎหมายว่าด้วยปิโตรเลียมของไทยและการจัดเก็บรายได้ที่ประเทศได้รับจากการประกอบกิจการปิโตรเลียมของประเทศไทย กรมเชื้อเพลิงธรรมชาติจึงขอเรียนชี้แจง ดังนี้

ปัจจุบันประเทศไทยสามารถผลิตปิโตรเลียมได้เพียงร้อยละ 44 ของความต้องการใช้พลังงานในเชิงพาณิชย์ขึ้นต้น โดยผลิตก๊าซธรรมชาติได้ 3,599 ล้านลูกบาศก์ฟุตต่อวัน (ต้องนำเข้าจากพม่าอีกร้อยละ 1,000 ล้านลูกบาศก์ฟุตต่อวัน) ผลิตก๊าซธรรมชาติเหลวได้ 92,136 บาร์เรลต่อวัน (ทั้งหมดใช้เป็นตัวดูดซับในการผลิตปิโตรเคมี) และสามารถผลิตน้ำมันดิบได้ 150,315 บาร์เรลต่อวัน (ต้องนำเข้าจากต่างประเทศอีกประมาณ 800,000 บาร์เรลต่อวัน) ขณะที่กำลังการผลิตปิโตรเลียมของประเทศ อยู่ในระดับสูงสุดแล้วและจะรักษาระดับการผลิตให้คงที่ในระดับนี้ได้อีกเพียงประมาณไม่เกิน 5 ปี หากไม่มีการสำรวจพบปริมาณสำรองน้ำมันหรือก๊าซธรรมชาติเพิ่มเติมในประเทศ โดยอัตราการผลิตปิโตรเลียมจะมีแนวโน้มลดลงเหลือเพียง ร้อยละ 18 ในปี 2565 ดังนั้นภารกิจในการสำรวจ จัดหา และพัฒนาแหล่งพลังงานเพื่อรองรับความต้องการใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม จึงเป็นเรื่องที่มีความสำคัญต่อความมั่นคงทางพลังงานและจำเป็นที่จะต้องดำเนินการโดยจะต้องหาโอกาสในการค้นพบแหล่งปิโตรเลียมใหม่ๆ เพื่อเพิ่มปริมาณสำรองปิโตรเลียมของประเทศ สดักส่วนการนำเข้าน้ำมันและก๊าซธรรมชาติจากต่างประเทศ และรักษาระดับการผลิตไว้ให้นานที่สุด

ระบบบริหารจัดการการสำรวจและผลิตปิโตรเลียมของประเทศไทยเป็นระบบสัมปทาน (Concession System, or Royalty and Tax System) โดยรัฐให้เอกชนเป็นผู้ลงทุนในการสำรวจ พัฒนา ซึ่งบริษัทผู้ลงทุน มีสิทธิผลิตและขายปิโตรเลียมที่สำรวจพบได้ ประเทศจะจัดเก็บผลประโยชน์หรือรายได้จากการประกอบกิจการปิโตรเลียมตามที่กำหนดโดยกฎหมายว่าด้วยปิโตรเลียม ๒ ฉบับ ได้แก่พระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ.๒๕๑๔ และพระราชบัญญัติภาษีเงินได้ปิโตรเลียม พ.ศ.๒๕๑๔ ซึ่งได้มีการแก้ไขปรับปรุงในปี พ.ศ. ๒๕๓๒ และโดยที่กฎหมายไม่มีผลย้อนหลัง จึงทำให้ปัจจุบันมีผู้รับสัมปทานภายใต้พระราชบัญญัติปิโตรเลียม ๒ กลุ่ม ได้แก่

- กลุ่มที่ 1 อยู่ภายใต้บังคับของพระราชบัญญัติปิโตรเลียมก่อนการแก้ไขในปี ๒๕๓๒ หรือที่เรียกว่ากลุ่ม Thailand I ได้แก่ผู้รับสัมปทานในอ่าวไทย คือ แหล่งเอราวัณและใกล้เคียง แหล่งบงกช แหล่งอาทิตย์ แหล่งโกลิน แหล่งนางवल แหล่งจัดมิน บานเย็น และบนบก คือ แหล่งสิริกิติ์ แหล่งน้ำทอง แหล่งสินภูฮ่อม ฯลฯ

- กลุ่มที่ ๒ อยู่ภายใต้บังคับของพระราชบัญญัติปิโตรเลียมภายหลังการแก้ไขในปี พ.ศ. ๒๕๓๒ (หรือที่เรียกว่ากลุ่ม Thailand III) ได้แก่ ผู้รับสัมปทานในอ่าวไทย คือแหล่งทานตะวันและเบญจมาศ แหล่งบัวหลวง แหล่งสงขลา ฯลฯ และบนบก คือ แหล่งกำแพงแสน อุ้มทอง สังฆราช ทนองผักชี แหล่งบังญ่า บึงม่วง แหล่งวิเชียรบุรี ศรีเทพ นาสบูน บ่อริงเหนือ ฯลฯ รวมถึงผู้ที่ขอสัมปทานการสำรวจและผลิตปิโตรเลียมรายใหม่ๆ หลังจากปี พ.ศ. ๒๕๓๒ เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน

ผลประโยชน์หรือรายได้ที่ประเทศได้รับและเรียกเก็บจากผู้รับสัมปทาน ประกอบไปด้วย รายได้ ๓ ประเภท คือ

1. ค่าภาคหลวงปิโตรเลียม

ค่าภาคหลวงปิโตรเลียมจัดเก็บจากผู้รับสัมปทานที่มีการผลิตและขายปิโตรเลียม โดยเก็บตามประเภทของผู้รับสัมปทานซึ่งมี ๒ กลุ่ม คือ

1. ผู้รับสัมปทานกลุ่มที่ 1 หรือที่เรียกว่ากลุ่ม Thailand I เสียค่าภาคหลวงในอัตราคงที่ร้อยละ 12.5 ของมูลค่าปิโตรเลียมที่ขาย (Gross Proceed from Sale)

2. ผู้รับสัมปทานกลุ่มที่ ๒ หรือที่เรียกว่า กลุ่ม Thailand III เสียค่าภาคหลวงในอัตราแบบขั้นบันไดตามระดับการผลิตในอัตราร้อยละ 5-15 ของมูลค่าปิโตรเลียมที่ขาย (Gross Proceed from Sale)

2. ผลประโยชน์ตอบแทนพิเศษ (Special Remuneratory Benefit หรือ SRB)

เป็นเงินรายได้ที่รัฐจัดเก็บเป็นผลประโยชน์พิเศษเพิ่มเติมตามที่กำหนดขึ้นในพระราชบัญญัติปิโตรเลียม (ฉบับที่ ๔) พ.ศ.๒๕๓๒ ซึ่งใช้บังคับสำหรับผู้รับสัมปทานปิโตรเลียมที่ได้รับสัมปทานหลังปี ๒๕๓๒ (กลุ่ม Thailand III) เป็นต้นมา ในลักษณะภาษีจากกำไรส่วนเพิ่ม (Windfall Profit Tax) ที่คิดจากกำไรปิโตรเลียมประจำปีเป็นรายแปลงสำรวจที่รัฐจะเรียกเก็บในกรณีที่ผู้รับสัมปทานมีผลกำไรในแต่ละปีในแต่ละแปลงสำรวจสูงกว่าที่ควรจะได้รับตามปกติ เช่นพบแหล่งปิโตรเลียมขนาดใหญ่ หรือในกรณีที่น้ำมันดิบในตลาดโลกมีราคาสูง ส่งผลให้ราคาน้ำมันที่ขายในประเทศสูงขึ้นตามไปด้วย หรือในกรณีที่ต้นทุนการสำรวจและผลิตปิโตรเลียมต่ำกว่าที่ควรจะเป็น ทำให้ผู้รับสัมปทานมีกำไรส่วนเกินมาก ก็จะทำให้ผู้รับสัมปทานต้องจ่ายผลประโยชน์ให้รัฐเพิ่มขึ้นจากผลกำไรในส่วนที่สูงขึ้นด้วย โดยคำนวณจากกำไรปิโตรเลียมก่อนหักภาษีเงินได้ ทั้งนี้หากปีใดไม่มีผลกำไรปิโตรเลียมประจำปี ผู้รับสัมปทานก็จะไม่ต้องเสียผลประโยชน์ตอบแทนพิเศษนั้น

3. ภาษีเงินได้ปิโตรเลียม (Petroleum Income Tax)

เป็นภาษีเงินได้พิเศษที่จัดเก็บโดยกรมสรรพากร ซึ่งเรียกเก็บจากกำไรสุทธิหลังหักค่าใช้จ่ายของผู้รับสัมปทาน อันเนื่องมาจากการประกอบกิจการปิโตรเลียมในประเทศไทย ในอัตรากำไรร้อยละ 50 ของกำไรสุทธิ ตามบทบัญญัติในพระราชบัญญัติภาษีเงินได้ปิโตรเลียม พ.ศ. ๒๕๑๔ (ซึ่งสูงกว่าภาษีเงินได้บุคคล ของบริษัททั่วไปในธุรกิจอื่นที่จัดเก็บในอัตราร้อยละ ๒๓)

สัดส่วนผลประโยชน์ระหว่างรัฐกับบริษัทเอกชนในการประกอบกิจการปิโตรเลียม

ในการพิจารณาสัดส่วนผลประโยชน์ที่ประเทศได้รับจากการประกอบกิจการปิโตรเลียม จะต้องนำรายรับของผู้รับสัมปทานที่ได้จากการขายปิโตรเลียม ไปหักต้นทุนและค่าใช้จ่าย (Cost & Expense) ในการลงทุนสำรวจและผลิตปิโตรเลียมเสียก่อน จึงจะได้รายได้สุทธิหลังหักค่าใช้จ่าย ทั้งนี้ รัฐจะจัดเก็บรายได้ในรูปแบบของค่าภาคหลวงปิโตรเลียม บวกด้วยภาษีเงินได้ปิโตรเลียม และบวกด้วยผลประโยชน์ตอบแทนพิเศษ โดยเมื่อพิจารณาจากมูลค่าการลงทุนรวมในการประกอบกิจการปิโตรเลียมของทุกแปลงสำรวจ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2514 จนถึงสิ้นปี 2554 มีจำนวนเงินลงทุนสะสมทั้งสิ้นประมาณ 1.461 ล้านล้านบาท ขณะที่มูลค่าการขายปิโตรเลียมได้เป็นเงินสะสมประมาณ 3.415 ล้านล้านบาท คงเหลือเป็นรายได้สุทธิของผู้รับสัมปทานหลังหักค่าใช้จ่ายประมาณ 1.954 ล้านล้านบาท ซึ่งในจำนวนนี้รัฐจัดเก็บรายได้เป็นค่าภาคหลวง (คิดจากมูลค่าการขายถึงสิ้นปี 2554) ภาษีเงินได้ปิโตรเลียม และผลประโยชน์ตอบแทนพิเศษ รวมเป็นเงินสะสมประมาณ 1.074 ล้านล้านบาท หรือคิดเป็นสัดส่วนเงินเข้ารัฐทางตรงต่อรายรับสุทธิหลังหักค่าใช้จ่ายที่สัดส่วนประมาณร้อยละ 55 และผู้รับสัมปทานที่ผลิตปิโตรเลียมทุกรายมีรายได้สุทธิสะสมประมาณ 0.88 ล้านล้านบาท หรือคิดเป็นสัดส่วนกำไรของบริษัทผู้ประกอบการ ต่อรายรับสุทธิหลังหักค่าใช้จ่าย

สรุปการจัดเก็บรายได้ของรัฐจากการประกอบกิจการปิโตรเลียม (Thailand's Petroleum Fiscal Regime)

ประเภทรายได้	ผู้รับสัมปทานกลุ่มที่ 1 Thailand I อัครา	ผู้รับสัมปทานกลุ่มที่ 2 Thailand III อัครา	หน่วย สหกรณ์จัดเก็บ
ค่าภาคหลวง (ซากออลจายหรืออัครา)	12.5% ของรายได้ (ชำระรายไตรมาส)	5-15% ของรายได้ (ชำระรายเดือน)	กรมจัดเก็บภาษีอากร
ผลประโยชน์ตอบแทนพิเศษ		0-75% ของกำไรปิโตรเลียม ประจำปีขาดแปลงสำรวจ	กรมจัดเก็บภาษีอากร
ภาษีเงินได้ปิโตรเลียม	50% ของกำไรสุทธิ	50% ของกำไรสุทธิ	กรมสรรพากร

ที่ประมาณ
ร้อยละ 45

จากการพิจารณาของบริษัท Daniel Johnston (2006) เกี่ยวกับระบบการจัดเก็บรายได้จากการประกอบกิจการด้านปิโตรเลียมของโลกพบว่า ประเทศไทยมีสัดส่วนอยู่ในช่วงประมาณร้อยละ 50 - 75 เนื่องจากมีปัจจัยสำคัญที่ประกอบ

รายได้ของผู้รับสัมปทาน (ข้อมูลต่อทศ. พ.ศ. 2524 ถึงสิ้นปี พ.ศ. 2554)	หน่วย : ล้านบาท	คิดเป็น %
รายได้จากการขายปิโตรเลียม	3.415 ล้านล้านบาท	
หัก เงินลงทุนในการประกอบกิจการปิโตรเลียม	1.461 ล้านล้านบาท	
รวมรายได้หลังหักค่าใช้จ่าย	1.954 ล้านล้านบาท	100%
รายได้รัฐประเทศอื่น		
- ค่าภาคหลวง	0.425 ล้านล้านบาท	
- เงินผลประโยชน์ตอบแทนพิเศษ	0.035 ล้านล้านบาท	
- ภาษีเงินได้	0.614 ล้านล้านบาท	
รวมรายได้รัฐ	1.074 ล้านล้านบาท	
สัดส่วนรายได้รัฐ : ผู้รับสัมปทาน		
รายได้รัฐ	1.074 ล้านล้านบาท	55%
รายได้ผู้รับสัมปทาน	0.88 ล้านล้านบาท	45%

พิจารณาเพื่อกำหนดสัดส่วนดังกล่าวคือ ขนาดของแหล่งปิโตรเลียม มูลค่าเงินลงทุนและโอกาสในการค้นพบแหล่งปิโตรเลียม ซึ่งหากพิจารณาจากปัจจัยต่างๆ ดังกล่าวแล้วเพื่อเป็นการดึงดูดให้เกิดการลงทุนด้านการสำรวจและผลิตปิโตรเลียม จึงได้กำหนดสัดส่วนผลประโยชน์ของประเทศจะอยู่ในระดับกลางเมื่อเทียบกับประเทศต่างๆ

